

Odpowiedzi na pytania przedstawione Komisji

1. Czarna piuska

Pytanie:

Piszę, ponieważ nurtuje mnie jedno pytanie. Od jakiegoś czasu zauważyłem zwiększone zainteresowanie wśród księży czarną piuską. Zastanawiam się, czy ksiądz może używać w czasie Mszy Świętej i nabożeństw czarnej piuski. Szukałem od dłuższego czasu informacji na ten temat, ale nigdzie jej nie znalazłem.

Krzysztof Lewandowski

Odpowiedź:

Ksiądz nie może używać w czasie Mszy Świętej i nabożeństw czarnej piuski. Aktualne przepisy kościelne dotyczące stroju liturgicznego i oznak prezbiterów nie przewidują czegoś takiego.

ks. prof. Krzysztof Konecki

2. Noszenie biretu czasie procesji wejścia i wyjścia Mszy św.

Pytanie:

Czy w czasie procesji wejścia i wyjścia kapłan celebrujący może używać biretu? Jeśli tak to czy powinien go zdejmować przed czy po przyklęnięciu (lub oddaniu pokłonu do ołtarza)?

Marcin Murawski

Odpowiedź:

Biret jest nakryciem głowy i należy do stroju duchownego, ale nie liturgicznego. W związku z tym obecne przepisy liturgiczne na ten temat nic nie podają, poza tzw. strojem chórowym (por. Ceremoniał liturgicznej posługi biskupów, Katowice 2013, nr 63, 1215, 1221, 1223, 1224).

Ritus servandus w *Ordo Missae* z 1962 r. mówi o stosowaniu biretu przez celebrans. Po przyjsciu do ołtarza, przed skłonem lub przyklęnięciem oddaje biret ministrantowi (rozd. II, pkt 2), a po zakończeniu Mszy Świętej otrzymuje biret od ministranta (rozd. XII, pkt 6). Ta praktyka może być stosowana podczas tzw. rytu nadzwyczajnego, jednak w rycie zwyczajnym biret nie występuje. Jeśli któryś z celebransów chciałby koniecznie używać biretu, to powinien zastosować się do wskazań podanych w *Ritus servandus*. Mówiąc krótko stosowanie biretu nie zakłóca akcji liturgicznej nawet w rycie zwyczajnym.

ks. Jacek Nowak SAC

Warszawa, dn. 7 stycznia 2014 r.

3. Kolor szat liturgicznych w czasie „Nowenny przed Bożym Narodzeniem” i w czasie Drogi Krzyżowej

Pytania:

Czy w „Nowennie przed Bożym Narodzeniem” powinny być używane szaty liturgiczne w kolorze białym czy raczej fioletowym?

Kiedy odprawiamy drogę krzyżową pod przewodnictwem kapłana, to stuła jest koloru czerwonego czy fioletowego?

Grzegorz Dybaś

Odpowiedź:

W „Nowennie przed Bożym Narodzeniem” powinien dominować kolor szat liturgicznych (kapy) biały, analogicznie jak we Mszy roratniej.

Natomiast jak odprawiamy drogę krzyżową pod przewodnictwem kapłana to stuła jest zawsze koloru czerwonego.

Ks. Krzysztof Konecki

4. Czy wystawianie Najświętszego Sakramentu jest liturgią?

Pytanie:

W nr 73 „Anamnesis” podczas odpowiedzi na jedno z pytań (str. 111) padło zdanie: „Wystawianie Najświętszego Sakramentu jest liturgią”. Chciałbym poprosić o wyjaśnienie, w jakim sensie jest ono liturgią. Czy liturgią jest również adoracja Najświętszego Sakramentu w ciszy, wystawionego w niektórych kościołach na wiele godzin? Najprostsza definicja liturgii określa ją jako sprawowanie sakramentów oraz modlitwę brewiarzową. Czy mamy tu do czynienia z szerszym rozumieniem czynności liturgicznych i czym owe czynności się charakteryzują? Czy poprawne jest mówienie o modlitwach paraliturgicznych i czy mają one związek z sakramentaliami?

Sowa Jacek

Odpowiedź:

Definicję liturgii znajdujemy w KL 7, jako wykonywanie funkcji kapłańskiej Chrystusa, lub w KKK 1069, gdzie jest stwierdzenie, że *Lud Boży uczestniczy w dziele Bożym*. Natomiast, jakie czynności są liturgiczne, a jakie nie należą do liturgii, wyjaśnia papież Pius XII w encyklice *Mediator Dei: jej organizowanie, układ i formy muszą zależeć od władzy Kościoła* AAS 39/1947, s. 539). Właśnie Stolica Apostolska bierze bezpośrednią odpowiedzialność za kierowanie sprawami liturgii (KL 22,1). Ona decyduje, co jest obowiązujące (nawet w przypadku rubryk fakultatywnych, na które pozwala) i ustala schematy, według których powinna być celebrowana liturgia. Na tym właśnie polega odpowiedzialność Kościoła. Elementem istotnym każdej akcji liturgicznej jest fakt, że pochodzi ona od Kościoła, albo przez tradycję, ale jako fakt „genetyczny”. W nim właśnie akcja liturgiczna objawia i ukazuje Kościół sam w sobie, jako wspólnotę kultyczną. Również Pius XII w swej encyklice zalicza sakramentalia do liturgii, ponieważ są one ustanowione przez hierarchię Kościoła i pozwalają

bardzo ściśle zespolić się z Chrystusem jako Głową Mistycznego Ciała.

Adoracja, wystawienie Najświętszego Sakramentu jest liturgią, ponieważ mamy do czynienia z sakramentem Eucharystii. Już Sobór Trydencki poucza o Eucharystii, że jest sakramentem nawet poza obrzędem, w przeciwieństwie do innych sakramentów, gdzie obecność Chrystusa jest tylko w momencie celebracji danego obrzędu: *Przewyższające i wyjątkowe jest w niej to, że pozostałe sakramenty posiadają moc uświęcenia dopiero wtedy, gdy ktoś je przyjmuje, w Eucharystii obecny jest Sprawca świętości jeszcze przed jej przyjęciem* (Sesja 13, rozdz. 3). W związku z tym Eucharystię nazywamy Najświętszym Sakramentem. Adoracja, wystawienie Najświętszego Sakramentu i procesja eucharystyczna posiada swój układ i formy zatwierdzone przez Stolicę Apostolską (por. Komunia Święta i kult tajemnicy eucharystycznej poza Mszą Świętą, Katowice 1985, s. 37 – 48).

Co się tyczy określenia *paraliturgia*, to obecnie nie jest używane. Otóż *para* w języku greckim oznacza: *obok*. Zatem *para liturgia* oznaczałaby nabożeństwo kościelne, które w swej istocie nie jest liturgią, ale występuje obok niej. W dobie po Soborze Watykański II zaniechano tego terminu. Dokumenty soborowe stosują: *pia exercitia* (pobożne ćwiczenie), które w języku polskim jest oddane słowem *nabożeństwo*. Muszą być one jednak zgodne z liturgią w taki sposób, aby z niej *niejako* wypływały i do niej prowadziły (KL 13).

ks. Jacek Nowak SAC

5. Nabożeństwo do Boga Ojca

Pytanie:

Pracuję w USA w Archidiecezji Chicago na polsko-angielskiej parafii. Nie dawno w naszej parafii pojawiła się grupa, która chce i promuje nabożeństwo do Boga Ojca. Ksiądz Proboszcz jest Amerykaninem i za bardzo nie rozumie, jak i również ja, czy takie właśnie nabożeństwo do Boga Ojca jest w ogóle zatwierdzone przez Kościół, a zwłaszcza Kościół w Polsce.

Czy może mi ktoś pomóc w tej sprawie albo odesłać do kogoś w tej sprawie?

Diakon Marek S.

Pytanie:

Nie wiem skąd pochodzi ta wątpliwość, ale to jest oczywiste, że można odprawiać nabożeństwo do Boga Ojca. Pierwszym, który nas do tego zachęca, jest sam Jezus Chrystus, ucząc nas najpiękniejszej modlitwy „Ojcze nasz”.

Z szacunkiem.

Ks. K. Konecki